

Vlada Crne Gore

Pripremljeno: 29-03-2024				
Broj	Priloga	Stranica	Priloga	Priloga
04/4	348/24	035/3		

Nacionalni odbor za olakšice u vazdušnom saobraćaju

IZVJEŠTAJ

o sprovođenju Nacionalnog programa za olakšice u vazdušnom saobraćaju za
2023. godinu.

Podgorica, mart 2024. godine

1. Osnov za formiranje i sastav Nacionalnog odbora za olakšice u vazdušnom saobraćaju

Pravni osnov za formiranje Nacionalnog odbora za olakšice u vazdušnom saobraćaju je propisan članom 58 Zakona o vazdušnom saobraćaju („Sl. list Crne Gore“ br. 30/12, 30/17 i 82/20), gdje je definisano da Vlada Crne Gore osniva Nacionalni odbor za olakšice u vazdušnom saobraćaju radi sprovođenja Nacionalnog programa za olakšice u vazdušnom saobraćaju i davanja preporuka za unaprjeđenje mjera, aktivnosti i tehnoloških postupaka kojima se olakšava obavljanje međunarodnog vazdušnog saobraćaja i protoka putnika, prtljaga, tereta i/ili pošte.

Pored nacionalnog zahtjeva, potreba osnivanja Nacionalnog odbora za olakšice u vazdušnom saobraćaju (u daljem tekstu: Odbor za olakšice), proizilazi iz međunarodnih standarda kojima je propisano uspostavljanje tijela koje se bavi pitanjem olakšica u međunarodnom vazdušnom saobraćaju i to:

- Konvencije o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu (Čikago, 7. decembar 1944. godine), kojoj je Crna Gora pristupila 31. januara 2007. godine i 13. marta 2007. godine postala punopravni član Međunarodne organizacije civilnog vazduhoplovstva (ICAO);
- Međunarodnih dokumenata Evropske konferencije civilnog vazduhoplovstva (ECAC), čiji je Crna Gora punopravan član od 25. juna 2008. godine;
- Multilateralnog sporazuma između Evropske zajednice i njenih država članica i Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Bugarske, Republike Hrvatske, bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Republike Island, Republike Crne Gore, Kraljevine Norveške, Rumunije, Republike Srbije i Misije privremene uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu o uspostavljanju zajedničkog evropskog vazduhoplovnog područja (European Common Aviation Area (ECAA) Agreement), koji je Skupština Crne Gore ratifikovala 9. oktobra 2007. godine, i isti je stupio na snagu 26. oktobra 2007. godine objavljivanjem Zakona o ratifikaciji ECAA Sporazuma („Sl. list RCG“, broj 62/07 i „Sl. list CG – Međunarodni ugovori“, broj 1/11)¹. Ovim Sporazumom Crna Gora se obavezala da implementira međunarodne standarde i, koliko je u mogućnosti, preporučene prakse iz oblasti međunarodnog civilnog vazduhoplovstva.

Po smjernicama međunarodnih zahtjeva, domaćim zakonodavstvom je definisan sastav Odbora za olakšice koji čine: predstavnik organa državne uprave nadležnog za poslove saobraćaja, organa državne uprave nadležnih za vanjske poslove, policijske poslove, turizam, finansije, Agencije za civilno vazduhoplovstvo i organa uprave nadležnog za poslove carine. Takođe, pored stalnih članova Odbora za olakšice, u njegovom radu, po potrebi, učestvuju

---

¹ Predlog zakona o potvrđivanju izmjena Multilateralnog sporazuma između Evropske zajednice i njenih država članica, Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Bugarske, Republike Hrvatske, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Republike Island, Republike Crne Gore, Kraljevine Norveške, Republike Srbije i Misije Privremene Uprave Ujedinjenih Nacija na Kosovu o uspostavljanju zajedničkog evropskog vazduhoplovnog područja (ECAA Sporazum) je u oktobru 2021. godine prošao proceduru Vlade Crne Gore i čeka se na usvajanje od strane Skupštine Crne Gore.

predstavnicima organa državne uprave nadležnih za poslove zdravlja i poljoprivrede, kao i operatora aerodroma i vazdušnog prevoznika.

2. Osnivanje Odbora za olakšice i njegove izmjene

Odbor za olakšice je prvi put osnovan 16. maja 2013. godine kada je Vlada Crne Gore na osnovu člana 58 Zakona o vazdušnom saobraćaju („Sl. list Crne Gore“, br. 30/12, 30/17 i 82/20), donijela Odluku o osnivanju Odbora za olakšice. Odluka Vlade Crne Gore, objavljena je u „Službenom listu Crne Gore“, broj 33/13, a stupila je na snagu 19. jula 2013. godine.

Odbor za olakšice u ovom sastavu je funkcionisao do 2015. godine kada je zbog određenih kadrovskih promjena u organima državne uprave koji su značajni za rad ovog odbora, te problema u radu sa kojim se odbor susretao u prethodnom periodu, donijeta odluka o osnivanju novog saziva Odbora za olakšice. Nova Odluka o osnivanju Nacionalnog odbora za olakšice u vazdušnom saobraćaju objavljena je u Službenom listu Crne Gore, broj 62/15, a stupila je na snagu 10.11.2015. godine.

Nakon ove odluke, Odbor za olakšice je u izabranom sastavu nastavio sa radom do sredine 2018. godine, kada je takođe zbog kadrovskih promjena u organima državne uprave koji su značajni za rad ovog odbora konstatovano da iste predstavljaju smetnju za dalji rad. S tim u vezi, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva je pokrenulo proceduru izmjene sastava Odbora za olakšice kroz inoviranu Odluku o osnivanju Odbora za olakšice, koja je usvojena na sjednici Vlade Crne Gore od 27.09.2018. godine. Predmetna Odluka je objavljena u Službenom listu Crne Gore, broj 69/18, a stupila je na snagu 02.11.2018. godine.

Odluka o osnivanju Odbora za olakšice je naknadno izmijenjena u prvom kvartalu 2019. godine kada je zbog nemogućnosti prisustva predstavnika Uprave carina sjednicama Odbora za olakšice, Vlada Crne Gore donijela Odluku o izmjeni Odluke o osnivanju Odbora za olakšice („Sl. list Crne Gore“, br. 17/19), na osnovu koje je promijenjen član Odbora za olakšice odnosno predstavnik Uprave carina. Takođe, predmetna odluka je izmijenjena u 2020. godini zbog promjene člana Odbora iz Ministarstva nadležnog za vanjske poslove i ta izmjena je objavljena kroz Odluku o izmjeni Odluke o osnivanju Nacionalnog odbora za olakšice u vazdušnom saobraćaju („Sl. list Crne Gore“, br. 55/20).

Kako je krajem 2020. godine formiran novi saziv Vlade Crne Gore, što je kao posljedicu imalo određene kadrovske promjene u sastavu državnih organa, od kojih je jedan dio predstavnika tih organa po osnovu svoje funkcije bio član Odbora za olakšice, neophodno je bilo pristupiti izmjenama i dopunama Odluke o osnivanju Odbora odnosno donošenju nove odluke o osnivanju samog Odbora za olakšice. Ovaj proces je zaključen donošenjem Odluke o izmjeni Odluke o osnivanju Nacionalnog odbora za olakšice u vazdušnom saobraćaju („Sl. list Crne Gore“, br. 71/21).

Imajući u vidu da je Vlada Crne Gore na sjednici održanoj 27.09.2018. godine, donijela Odluku o osnivanju Odbora za olakšice, i kojom je ograničila mandat Odbora na četiri godine, Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 02.11.2022. godine, donijela novu Odluku o osnivanju Odbora za olakšice, koja je stupila na snagu 22.11.2022. godine saobraćaju („Sl. list Crne Gore“, br. 125/22). i kojom je izmijenjen sastav članova Nacionalnog odbora.

3. Nadležnosti Odbora za olakšice

Nadležnosti Odbora za olakšice, propisane Zakonom o vazdušnom saobraćaju („Sl. List Crne Gore“ broj 30/12, 30/17 i 82/20), su:

- da predlaže Nacionalni program za olakšice u vazdušnom saobraćaju;
- dostavlja godišnji izvještaj o sprovođenju programa za olakšice Vladi, do 31. marta tekuće za prethodnu godinu;
- sprovodi mjere i aktivnosti za olakšanje obavljanja međunarodnog vazdušnog saobraćaja i protoka putnika, prtljaga, tereta i/ili pošte;
- obavlja i druge poslove u skladu sa Nacionalnim programom za olakšice u vazdušnom saobraćaju.

Pored gore navedenih nadležnosti, predstavnici Odbora za olakšice, u okviru svojih nadležnosti, prate sprovođenje mjera za olakšanje protoka putnika, prtljaga, tereta i pošte definisanih Nacionalnim programom za olakšice u vazdušnom saobraćaju, i po potrebi, pozivaju predstavnike organa državne uprave nadležnih za poslove zdravlja i poljoprivrede, kao i operatora aerodroma i vazdušnog prevoznika da učestvuju u rad Odbora.

4. Rad Odbora za olakšice

Imajući u vidu da je trenutni saziv Odbora za olakšice formiran krajem novembra mjeseca 2022 godine, članovi Odbora za olakšice su tokom 2023. godine su realizovali nizi i započeli realizaciju više aktivnosti, imajući u vidu da su obaveze koje je Odbor za olakšice trebao završiti u 2022. godini, bile već na isteku rokova za realizaciju, a sjednice predhodnog sastava Odbora, osim sjednice na kojoj je razmatran prijedlog Izvještaja o sprovođenju Nacionalnog programa za olakšice u vazdušnom saobraćaju za 2021 godinu, nijesu održavane.

Nacionalni odbor za olakšice je u 2023. godini održao 2 sjednice na kojima je rješavao niz pitanja iz oblasti olakšica u vazdušnom saobraćaju i započeo određene aktivnosti u cilju realizacije i primjene mjera iz Nacionalnog programa za olakšice u vazdušnom saobraćaju i Annex-a 9 ICAO-a.

Na osnovu nalaza sa ICAO Audita u oblasti bezbjednosti i olakšica, koji je realizovan u Crnoj Gori na Aerodromu Podgorica u periodu od 19 do 29 septembra 2023. godine, a koji su se odnosili na implemetaciju odredbi Annex-a 9 ICAO-a, Odbor za olakšice je donio odluku o iniciranju formiranja lokalnih odbora za olakšice u vazdušnom saobraćaju na Aerodromu Podgorica i Aerodromu Tivat. Imajući u vidu da pored obaveza iz Annex-a 9, obaveza o formiranju navedenih lokalnih odbora definisana i Zakonom o vazdušnom saobraćaju (član 59), kao i da do sada ni jedan od predhodnih saziva Odbora za olakšice nije pratio realizaciju ovih obaveza tako da lokalni odbori nikad nisu ni formirani, aktuelni Odbor je uputio inicijativu prema Aerodromima Crne Gore da se u što kraćem vremenskom periodu ispoštuju zakonske i međunarodne obaveze i formiraju lokalni odbori za olakšice u vazdušnom saobraćaju na

Vlada Crne Gore
Nacionalni odbor za olakšice u vazdušnom saobraćaju

navedenim aerodromima. Postupajući po inicijativi, Aerodromi Crne Gore su započele postupak formiranja lokalnih odbora dostavljajući Odboru za olakšice slanjem prijedloga za sastav članova odbora prema Nacionalnom odboru za olakšice radi davanja saglasnosti, nakon čega bi trebali biti donešeni akti o osnivanju lokalnih odbora, kojim će se definisati nadležnost, bliži sastav, mandat i način rada lokalnih odbora za olakšice.

Zahvaljujući ovoj inicijativi Nacionalnog odbora, ovaj nedostatak utvrđen ICAO Auditom će biti otklonjen u najkraćem mogućem vremenu.

Takođe, Imajući u vidu da u prehodnim godinama nije bilo adekvatnog ažuriranja podataka iz Compliance Check list-i (CC) za Annex 9 sa EFOD platforme ICAO-a, Odbor za olakšice je krajem kraja 2023. godine izvršio ažuriranje navedenih Check listi u dijelu koji se odnosi na uspostavljanje API i PNR sistema u Crnoj Gori, kao i u dijelu standarda za putne isprave i uspostavljanja sistema za pomoć osobama sa smanjenom pokretljivošću u vazdušnom saobraćaju, što je u nadležnosti Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore i Agencije za civilno vazduhoplovstvo Crne Gore. U narednom periodu, nastaviće se rad na ažuriranju i ostalih djelova Check list-i (CC) za Annex 9, koje se prevashodno odnose na ostale državne organe čiji predstavnici se nalaze u Nacionalnom odboru za olakšice.

U dijelu praćenja primjene mjera sprovođenja Nacionalnog programa za olakšice u vazdušnom saobraćaju, a u cilju praćenja smjernica (Prilog 1) Nacionalnog programa za olakšice u vazdušnom saobraćaju, i preduzimanja aktivnosti na uspostavljanju sistema za slanje informacija o putnicima unaprijed (API) i podataka o putnicima (PNR), nakon stupanja na snagu Zakona o obradi podataka u vazdušnom saobraćaju radi sprječavanja i otkrivanja krivičnih djela terorizma i drugih teških krivičnih djela ("Službeni list CG", br. 111/2022 od 7.10.2022. godine), u sastavu Ministarstva unutrašnjih poslova – Uprave policije formirana je Jedinica za obradu podataka o putnicima u avio saobraćaju (PIU).

Vremenski okvir /plan za postavljanje nacionalnog sistema za dostavljanje podataka o putnicima u vazdušnom saobraćaju unaprijed (Advanced Passenger System – API) je predviđen za početak II kvartala 2024.godine. Jedinica za obradu podataka o putnicima je otpočela testnu fazu u novembru 2023. godine i koja će trajati do 28 maja maj 2024.godine, kada se planira početak operativne faze.

Jedinica za obradu podataka o putnicima je sistematizovana u Odsjeku za kriminalističko obavještajne poslove Sektora za borbu protiv kriminala. Softver je instaliran, radi se na povezivanju sa avio-prevoznicima i njihovim operatorima i prijem tesnih podataka. Za sada, tokom testne faze 13 operatora vazduhoplova je započelo sa slanjem traženih podataka.

Međunarodni standardi iz oblasti API i PNR regulative implementirani su kroz usvajanje Zakona o obradi podataka o putnicima u vazdušnom saobraćaju i člana 52a Zakona o graničnoj kontroli u cilju sprečavanja terorizma i drugih teških krivičnih djela i uspostavljanja veće bezbjednosti na aerodromskim graničnim prelazima.

Sistem prikupljanja podataka o putnicima implementira se u cilju sprečavanja terorizma, teškog kriminala a samim tim i podizanju bezbjednosti na graničnim prelazima.

Kao što je i navedeno, početak operativne faze API i PNR sistema, planirana je od 28 maja tekuće godine.

U dijelu praćenja primjene mjera sprovođenja Nacionalnog programa za olakšice u vazdušnom saobraćaju, a u cilju praćenja smjernica (Prilog 3 – Robne olakšice i Prilog 4 – Informacije o ovlaštenom privrednom subjektu - AOC) Nacionalnog programa za olakšice u vazdušnom saobraćaju, i preduzimanja aktivnosti na uspostavljanju procedura za robne olakšice i ovlaštenom privrednom subjektu, Uprava carina kontinuirano radi na modernizaciji, harmonizaciji, standardizaciji i pojednostavljenju carinskih procedura. Razvoj i implementacija mehanizama za olakšanje trgovine usmjereni su na brz protok roba, smanjenja dokumentacije i troškova prilikom sprovođenja carinskih procedura, pojednostavljeno deklarisanje robe, uspostavljanje bezpapirnog poslovanja a sve u cilju obezbjeđivanja sigurnog i bezbjednog carinskog područja, i bržeg razvoja privrede uz poštovanje međunarodnih standarda i zahtjeva.

Vlada Crne Gore je u maju 2023. godine obrazovala Savjet za trgovinske olakšice, u skladu sa obavezama iz Sporazuma o trgovinskim olakšicama, koji predstavlja stalno multiagencijsko koordinaciono tijelo za praćenje procesa reformi vezanih za oblast trgovinskih olakšica. Primarni zadaci Savjeta su da daje preporuke za donošenje i sprovođenje politika i razvojnih projekata u oblasti trgovinskih olakšica i da koordinira između nadležnih organa, kao i između nadležnih organa i privatnog sektora, radi efikasnog sprovođenja reformi. Savjet je na konstitutivnoj sjednici, održanoj u julu 2023. godine, donio Odluku o formiranju Koordinacionog tijela koje će Savjetu pružiti stručno-tehničku podršku u ostvarivanju predviđenih zadataka.

Uprava prihoda i carina je u 2023 godini, kao i u predhodnim godinama, svoje napore posebno usmjerila na razvoj informacionog sistema kako bi se obezbjedila elektronska podrška procedurama u skladu sa novim carinskim propisima.

Stupanjem na snagu Carinskog zakona ("Sl. list CG", br. 86/22) i Uredbe o bližem načinu sprovođenja carinskih postupaka i carinskih formalnosti ("Sl. list CG", br. 26/23), UC je započela ažuriranje AEO (Authorised Economic Operator – Ovlašćeni privredni subjekat) programa. U skladu sa najvišim EU standardima u oblasti saradnje i partnerstva između carine i biznis zajednice UC je dodjelila AEO status za 4 privredna subjekta imaju status AEO za carinska pojednostavljenja i za sigurnost i bezbjednost.

U cilju lakšeg protoka terete i roba, u smislu pojednostavljenja carinskih postupaka, stupanjem na snagu Carinskog zakona ("Sl. list CG", br. 86/22) i Uredbe o bližem načinu sprovođenja carinskih postupaka i carinskih formalnosti ("Sl. list CG", br. 26/23), UC je u toku 2023 godine započela sa procjenjivanjem odluka jer je došlo do promjene propisa koji utiču na odluku, kako je propisano. Na ovaj način će se do marta 2025. godine urediti pojednostavljeni postupci u skladu sa novim carinskim propisima koji su usklađeni sa propisima EU u ovoj oblasti i sa najboljom praksom razvijenih evropskih država.

UC je krajem marta 2023 nadležnoj jedinici Ministarstva finansija dostavila Nacrte Projektnih zadataka za projekte koji bi se realizovali iz IPA 2024, Podrška Upravi prihoda i carina u ustanovljavanju automatizovanog izvoznog sistema (AES) i uvoznog kontrolnog sistema (ICS2) u iznosu od 3 miliona eura, kao i za projekat Podrška Upravi prihoda i carina u razvoju Sistema za kontrolu kretanja akciznih proizvoda-EMCS" u iznosu od 1 milion eur, za koji bi se razmatrala realizacija iz nacionalnih sredstava. Implementacijom projekata AES i ICS2 stvariće se uslovi

za uvođenje bespapirnog uvoznog i izvoznog postupka koji će značajno olakšati i unaprijediti kvalitet usluga razmjene informacija i efikasnost poslovanja. Potpuna implementacija ovih sistema je i jedan od uslova za pristupanje Evropskoj uniji.

Odredbe novog carinskog zakonodavstva koje uređuju carinski status robe i nacionalni postupak tranzita, u kontekstu pune implementacije novog kompjuterizovanog tranzitnog sistema (NCTS) i pripreme za pristupanje Konvenciji o zajedničkom tranzitu, su usklađene sa Carinskim zakonom Unije, kao i njegovim podzakonski aktima.

U pilot projekat primjene NCTS su tokom 2023 godine uključene sve carinske ispostave u kojima se vrši tranzitni postupak.

U toku su aktivnosti na pripremi sistema za nacionalnu primjenu NCTS. Nakon početka nacionalne primjene NCTS-a, EK će sprovesti pre Monitoring misiju, u cilju provjere ispunjenosti svih uslova za pristupanje Crne Gore konvencijama i davanja eventualnih preporuka za dalje poboljšanje, nakon čega će planirati Monitoring misiju za ocjenjivanje da li je Crna Gora spremna da je pozovu da pristupi konvencijama.

5. Buduće aktivnosti

U narednom periodu, predstavnici Odbora za olakšice će u sklopu rada samog odbora razmatrati inicijative i postupke, koji će za cilj imati implementaciju međunarodnih regulatornih zahtjeva i preporučene prakse kroz zakone i podzakonske akte iz nadležnosti svih organa koji učestvuju u sistemu sprovođenja olakšica u vazdušnom saobraćaju.

Takođe, predstavnici Odbora za olakšice će u cilju obučavanja pohađati adekvatne trening programe i prisustvovati radnim sastancima sa ciljem sticanja odgovarajućih kvalifikacija za uspješno obavljanje uobičajenih aktivnosti na polju olakšica u vazdušnom saobraćaju.

Imajući u vidu da je godišnjim planom ECAC-a (Evropska konferencija civilnog vazduhoplovstva) za 2024. godinu, poseban akcenat stavljen na ECAC Doc 30, Part I (Facilitation - Olakšice) u dijelu :

- Najboljih praksi u uspostavljanju nacionalnih odbora država u regionu
- Podsticanje međusektorske i međuagencijske saradnje
- Rješavanje novih izazova i podsticanje saradnje radi povećanja efikasnosti u ostvarivanju zadatih ciljeva.
- Podsticanje međunarodnog partnerstva u cilju postizanja i ostvarenja zajedničkih ciljeva
- Korištenje globalne i evropske ekspertize za pokretanje lokalnih inicijativa,

članovi Odbora će učestvovati u predstojećim nacionalnim, regionalnim i međunarodnim aktivnostima, u cilju realizacije navedenog plana i davanja preporuka za unaprijeđenje mjera, aktivnosti i tehnoloških postupaka kojima se olakšava obavljanje međunarodnog vazdušnog saobraćaja i protok putnika, prtljaga, tereta i pošte.

Dodatno, u sklopu redovnih aktivnosti, predstavnici Odbora za olakšice će u domenu svojih mogućnosti sprovoditi aktivnosti u cilju praćenju sprovođenja mjera za olakšanje obavljanja

Vlada Crne Gore
Nacionalni odbor za olakšice u vazdušnom saobraćaju

međunarodnog vazdušnog saobraćaja i protoka putnika, prtljaga, tereta i/ili pošte, u okviru nacionalnih propisa i aktivnosti koje sprovode državni organi u Crnoj Gori.

U narednom periodu, članovi Odbora će na osnovu Izveštaja ICAO-a sa Audita u Crnoj Gori realizovanog od 19 do 28 septembra 2023. godine, kao i nakon ažuriranja kompletnih Compliance Check list-i (CC) za Annex 9 sa EFOD platforme ICAOa, uraditi analizu postojećeg Nacionalnog programa za olakšice u vazdušnom saobraćaju, koja će dati dalje smjernice u vezi njegovih eventualnih izmjena i dopuna.

PREDSJEDNIK

Aleksandar Novović

